

Kemikaalit tekstiileissä

Tekstiilit – Millaisia vaatimuksia pitää ottaa huomioon?

Mervi Assmann, Teollisuus- ja kuluttajakemikaalit

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Kerron esityksessäni

- Kemikaalilainsäädäntö
- REACH-asetus
- Toimijoiden roolit toimitusketjussa
- REACH-asetuksen riskinhallintakeinot
- Kierrätysraaka-aineet ja uusiomateriaalit
- Hankinnoissa tarvittavat tiedot
- Kemikaalineuvonnan yhteystiedot

Kemikaalilainsäädännön raamit

- Kemikaalilainsäädännöllä tarkoitetaan [kemikaalilakia \(599/2013\)](#) muutoksineen ja sen soveltamisalaan kuuluvia EU-asetuksia:
 - EU:n REACH-, CLP-, biosidi-, pesuaine-, PIC-, POP- ja elohopean vientikieltoasetus
- Kemikaalilaissa säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanosta sekä kemikaaleja koskevista kansallisista velvoitteista.
- EU:n direktiivit toimeenpannaan kansallisilla säädöksillä.
- EU:n asetukset ovat suoraan jäsenmaata sitovaa lainsäädäntöä. Ne toimeenpannaan kansallisilla säädöksillä, esim. kemikaalilain muutoksilla.

REACH-asetus

- Tavoitteet:
 - ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen kemikaalien aiheuttamilta riskeiltä,
 - aineiden vapaan liikkuvuuden varmistaminen EU:n markkinoilla ja
 - EU:n kemikaaliteollisuuden kilpailukyvyyn parantaminen.
- Koskee aineita sellaisenaan, seoksissa ja esineissä.
- **Tekstiilit ovat REACHin mukaan pääsääntöisesti esineitä.**
- **Tekstiilejä koskevat esineitä koskevat säännökset.**
 - Esine on tuote, jolle annetaan tuotannossa erityinen muoto, pinta tai rakenne, joka määrittää sen käyttötarkoitusta enemmän kuin sen kemiallinen koostumus. (esineen määritelmä)
- Tukesin verkkosivu:
[Asetus \(EY\) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista](#)

REACH koskee koko toimitusketjua EU/ETA-maissa – missä roolissa toimit?

Esineen tuottaja	Yritys joka valmistaa tai kokoaa esineen EU:ssa - tekstiilien ja tekstiilituotteiden valmistaja
Esineen maahantuoja	Yritys, joka tuo esineen EU:hun. - tekstiilien ja tekstiilituotteiden EU-maahantuoja
Esineen toimittaja	Yritys joka saattaa esineen markkinoille eli esineen tuottaja, maahantuoja, jakelija tai muu toimitusketjun toimija - tekstiilien EU-maahantuoja, myyjä tai muu luovuttaja

Tukesin verkkosivu: [Toimijoiden velvoitteet](#)

Riskinhallintakeinoja - suojaamaan ihmisen terveyttä ja ympäristöä

- Aineiden rajoitukset
- Erityistä huolta aiheuttavat eli SVCH-aineet
- Aineen käytön luvanvaraisuus
- Käyttöturvallisuustiedote

Rajoitukset

- Rajoitetaan vaarallisen aineen valmistusta, markkinoille saattamista (ml. maahantuonti) ja/tai käyttöä.
- Rajoitetut aineet aiheuttavat ihmisen terveydelle ja/tai ympäristölle riskiä, jota ei hyväksytä.
- Rajoituksissa voi olla ehtoja, esimerkiksi edellytetään teknisiä toimenpiteitä tai erityisiä merkintöjä.
- Rajoituksia myös [POP-asetuksessa](#).

[REACH liite XVII](#)

➤ REACH-rajoitukset
suomeksi

[Luettelo rajoituksista
ECHA:n sivulla](#)

Tekstiili- ja nahkatuotteissa ja jalkineissa rajoitetaan useita aineita - esimerkkejä

- Allergiaa voivat aiheuttaa
 - tekstiilien viimeistelyssä käytettävä **formaldehydi**
 - nahkatuotteiden sisältämä **kromi VI-yhdiste**
 - nappien, neppareiden, vetoketjujen sisältämä **nikkeli**.
- Lisääntymisterveydelle haitallisia **ftalaatteja**
 - muoviprinteissä, muovikenkien ja laukkujen pehmeissä muoviosissa
- Syöpää aiheuttavia, perimää vaurioittavia ja lisääntymismyrkyllisiä **CMR-aineita** on rajoitettu.
- **Per- ja polyfluoratut yhdisteet** PFOS, PFOA, PFHxS
 - Tekstiileistä likaa ja vettä hylkiviä. Voivat olla haitallisia ympäristölle ja ihmisen terveydelle.
 - Yleinen PFAS-yhdisteiden rajoitus valmisteilla, lisätietoja ECHAN sivulla [PFAS](#).
- Tukesin verkkosivu: [Tekstiilien, nahkatuotteiden ja jalkineiden kemikaalit](#)

Erityistä huolta aiheuttavat aineet eli SVHC-aineet eli kandidaattilistan aineet

Substances of Very High Concern

- Erityistä huolta aiheuttavia aineita:

- syöpää aiheuttavia (**C**)
- perimää vaurioittava (**M**)
- lisääntymismyrkyllisiä (**R**)
- hitaasti hajoavia, biokertyviä ja myrkyllisiä (**PBT**-aineet)
- erittäin hitaasti hajoavia ja erittäin biokertyviä (**vPvB**-aineet)
- tapauskohtaisesti myös muita (esim. hormonitoimintaa häiritseviä (**ED**) tai hengitystieherkistäjiä)

- SVHC-aineet ovat aineita, joiden käytöstä voi tulla luvanvaraista.

- SVHC-aineet löytyvät ECHAN sivulta: [Ehdokasluettelo erityistä huolta aiheuttavista aineista](#)

SVHC-aineet – tietojen toimittaminen toimitusketjussa

- **Esineen toimittajan** on toimitettava tietoa esineen vastaanottajille jos esine sisältää SVHC-ainetta yli 0,1 p-%.
 - Koskee kaikkia esineen toimittajia toimitusketjussa.
 - Toimitettava riittävästi tietoa, jotta esineen käyttö olisi turvallista.
 - Tiedot toimitettava pyynnöstä myös kuluttajille 45 vrk sisällä.
 - Tukesin verkkosivu: [Erityistä huolta aiheuttavat aineet \(SVHC\) tekstiileissä ja nahkatuotteissa](#)

Tiedon SVHC-aineista on kuljettava valmistajilta ja maahantuojilta. Tietoa on osattava pyytää.

SVHC-aineet – SCIP-ilmoitus Euroopan kemikaalivirastoon

- Ilmoitus on tehtävä, jos esine sisältää yli 0,1 p-% SVHC-ainetta.
- **SCIP-ilmoituksen tekevät esineiden toimittajat** eli valmistajat, kokoajat, maahantuojat sekä jälleenmyyjät ja muut toimitusketjun toimijat, jotka saattavat esineitä markkinoille (ei koske vähittäiskauppaa).
- Ilmoitusvelvollisuus tulee jätedirektiivistä.
- Tarkoitus, että tieto SVHC-aineista kulkee esineen mukana jätevaiheeseen asti.
- SCIP-tietokanta ECHA:n sivulla: [SCIP-Database - ECHA \(europa.eu\)](https://scip.echa.europa.eu/)
- Tukesin verkkosivu: [SCIP-ilmoitus esineistä](https://www.tukes.fi/ajankohtainen/2021/12/15/scip-ilmoitus-esineista)

SEARCH

> Article Identity

▼ Article category

Pre-search for article category

Q

- ▼ SECTION XI (50 - 63) Textiles and textile articles
 - ▶ 5000000000 - SILK
 - ▶ 5100000000 - WOOL, FINE OR COARSE ANIMAL HAIR; HORSEHAIR YARN
 - ▶ 5200000000 - COTTON
 - ▶ 5300000000 - OTHER VEGETABLE TEXTILE FIBRES; PAPER YARN AND WOVEN
 - ▶ 5400000000 - MAN-MADE FILAMENTS; STRIP AND THE LIKE OF MAN-MADE
 - ▶ 5500000000 - MAN-MADE STAPLE FIBRES
 - ▶ 5600000000 - WADDING, FELT AND NONWOVENS; SPECIAL YARNS; T
 - ▶ 5700000000 - CARPETS AND OTHER TEXTILE FLOOR COVERINGS
 - ▶ 5800000000 - SPECIAL WOVEN FABRICS; TUFTED TEXTILE FABRICS; LA
 - ▶ 5900000000 - IMPREGNATED, COATED, COVERED OR LAMINATED TEXTILES
 - ▶ 6000000000 - KNITTED OR CROCHETED FABRICS
 - ▶ 6100000000 - ARTICLES OF APPAREL AND CLOTHING ACCESSORIES, KNITTED
 - ▶ 6200000000 - ARTICLES OF APPAREL AND CLOTHING ACCESSORIES, WOVEN

> Material & Mixture category

> Substance(s) of Very High Concern

> Concern/Reason for inclusion

> SCIP Number

SVHC-aineet – ilmoitus Euroopan kemikaalivirastoon (ECHA)

- **Esineen valmistajan / maahantuojan** tehtävä ilmoitus ECHAlle, jos
 - esine sisältää SVHC-ainetta yli 0,1 p-% ja
 - kyseiset esineet sisältävät ainetta yhteensä enemmän kuin 1 tonnin vuodessa ja
 - on mahdollista että ihmiset tai ympäristö voisivat altistua aineelle tavallisissa tai kohtuullisesti ennakoitavissa käyttöolosuhteissa tai
 - ainetta ei ole jo rekisteröity kyseiseen käyttöön EU:ssa.

Lupamenettely – aineen käytön luvanvaraisuus

- SVHC-aineesta tulee luvanvarainen, kun sen käytöstä aiheutuu liikaa riskiä EU-alueella.
- **Luvanvaraista ainetta ei saa käyttää eikä toimittaa luvanvaraiseen käyttöön ellei komissio ole myöntänyt kyseiselle käytölle lupaa.**
- Tavoitteena, että SVHC-aineiden riskit ovat hallinnassa ja ne korvataan vähitellen vähemmän vaarallisilla vaihtoehdoilla
- Lupa myönnetään, jos käyttöön liittyvät riskit ovat hallinnassa tai käytön sosioekonomiset hyödyt ylittävät haitat eikä soveltuvia vaihtoehtoja (aineita tai tekniikoita) ole.
- Jatkokäyttäjä voi käyttää ainetta saman toimitusketjun aiemmalle toimijalle myönnetyn luvan perusteella (tehtävä ilmoitus ECHA:lle)
- Lupia ei ole haettu luvanvaraisten aineiden käyttöön tavanomaisissa tekstiileissä.

[Lista lupapäätöksistä](#) löytyy komission verkkosivuilta

[Lista luvanvaraisista aineista](#) ECHA:n verkkosivuilta.

Käyttöturvallisuustiedote - KTT

- Käyttöturvallisuustiedotteella välitetään tietoa aineen tai seoksen ominaisuuksista, riskeistä sekä turvallisesta käytöstä teollisuus- tai ammattikäyttöön.
- Tekstiilimateriaalin valmistajat saavat tietoa käyttämistään aineista niiden toimittajilta.

• KTT on toimitettava

- Vaarallisiksi luokitellut **aineet ja seokset**
- Haitalliset aineet, jotka ovat hitaasti hajoavia, biokertyviä ja myrkyllisiä (PBT-aineet)
- Haitalliset aineet, jotka ovat erittäin hitaasti hajoavia ja erittäin voimakkaasti biokertyviä (vPvB-aineet)
- Erityistä huolta aiheuttavat aineet (SVHC-aineet)
- **Esineistä ei tarvitse toimittaa**

• KTT voidaan toimittaa pyynnöstä

- Seoksista, joita ei ole luokiteltu vaarallisiksi, mutta jotka sisältävät vaarallisia tai haitallisia aineita yli pitoisuusrajan
- Vaaralliseksi luokitellusta kemikaalista, jos se on tarkoitettu myös kuluttajakäyttöön

Tukesin verkkosivu:
[Käyttöturvallisuustiedote](#)

Kierrätysraaka-aineet ja uusiomateriaalit

- Rajoitukset, tiedotus- ja ilmoitusvelvollisuudet koskevat myös kierrätysraaka-aineista ja uusiomateriaaleista valmistettuja tekstiilejä.
- Pitää tuntea raaka-aineiden alkuperä ja mitä kemikaaleja niissä on käytetty.
- Lainsäädäntö muuttuu, aikaisemmin vaatimukset täyttänyt materiaali ei välttämättä vastaa nykyisiä vaatimuksia.
- **Vaaralliset ja haitalliset aineet on syytä saada pois kierrosta.**
- Materiaalin ja tuotteen turvallisuus on arvioitu sen alkuperäiseen käyttöön, ei siihen mitä siitä mahdollisesti tehdään myöhemmin. (Esim. autojen turvavöissä on mm. palonsuoja-aineita, telttakankaissa veden läpäisyä estäviä kyllästysaineita,...)
- Osa rajoituksista ei koske käytettyjä esineitä.

Kuinka varmistan ja todennan kielletyt ja haitalliset aineet hankinnoissa?

- Sekä hankintaa tekevän että tuotetta tarjoavan tulee tuntea tuotetta koskevat vaatimukset.
- Hankintaa tekevä voi tarpeen mukaan asettaa jopa lainsäädännön vaatimuksia tiukempia vaatimuksia tuotteille.
- Tuotetta tarjoavan pitää tunnistaa oma roolinsa toimitusketjussa; valmistajana vastaa koko paletista, EU-maahantuojana usein myös. Jakelija voi kysellä tietoja toimitusketjusta.
- Sekä hankkijan että toimittajan on varmistuttava, että tuote vastaa vaatimuksia. Varmistuksessa auttavat luotettavat testaustulokset tai sertifikaatit, kun ymmärtää mitä nämä ko. kontekstissa tarkoittavat. REACH-asetuksessa ei säädetä vaatimustenmukaisuussertifikaatista.
- Hankkijan aina hyvä pyytää tuotetiedot, käyttöturvallisuustiedotteet, käyttöohjeet, jne. Tuotteen tarjoajan pitää varmistua, että ne ovat saatavilla suomeksi tai ruotsiksi ja että ne ovat kunnossa.

Tukesin kemikaalineuvonta yrityksille

- **Kemikaalineuvontapalvelu kattaa REACH-, CLP- ja biosidiasetuksia koskevat kysymykset.** Kysymyksen voi lähettää kysymyslomakkeella tai meille voi soittaa puhelinaikoina, lisätietoja löytyy sivulta [Kemikaalineuvonta yrityksille](#).
- Jos asiasi koskee **teollisuus- tai kemikaalilaitosten lupia tai kemikaalien varastointia**, lähetä kysymys [kysymyslomakkeella](#). Valitse aiheeksi Teollisuus, kaivokset ja kemikaalivarastot.
- Jos asiasi koskee **kemikaalitietojen ilmoittamista kemikaalituoterekisteriin**, lisätietoja löytyy sivulta [Kemikaalitietojen ilmoittaminen](#).
- Jos sinulla on **KemiDigi-järjestelmään liittyviä teknisiä kysymyksiä**, lisätietoja ja puhelinneuvonta-ajat löytyvät [KemiDigi-palvelusta](#).
- Jos sinulla on **ECHAN IT-järjestelmiin ja -työkaluihin** (esim. REACH-IT, IUCLID, Chesar, R4BP) liittyviä kysymyksiä, ota yhteyttä [Euroopan kemikaalivirastoon \(ECHA\)](#).